

Izhaja :
vsak ponedeljek in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
„ pol leta 8 „
„ četrt „ 4 „
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 74

V Gorici, v četrtek 25. septembra 1924.

Leto VII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzetta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuole). —

Stariši imajo pravico!

Ko je stopil v veljavo novi šolski zakon, se je iz globočin slovenskih množic dvignil obupen odpor. Kdor je videl gnjev in solze slovenskih starišev, je razumel: Slovenski stariši branijo zdaj naravno pravico, ki jo imajo do duše svojega otroka. Poglavari slovenskih družin se zavedajo, da nosijo težko odgovornost za bodočnost mladega rodu. To je pravična in globoka misel slovenskih starišev:

Otroci so moji, kri iz moje krvi, duh iz božjega duha. Zanje moram skrbeti, zanje se trudim in delam, — zanje bom račun dajal pred svetom in pred božjo sodbo. Če sem dolžan za otroke skrbeti, moram imeti tudi pravico, svobodno odločevati, kako naj se vzajajo. Stariši imajo torej naravno pravico, da po svoji vesti in po prepričanju svobodno odločijo, kakšno vzgojo naj dobe otroci v šoli, kakšen duh naj jih prepoji. Zato zahtevajo katoliški stariši za svojo dedno katoliško versko šolo! Stariši, ki so prepričani, da je katoliška vera najvišja in popolna resnica in da je v tej resnici zapopadana sreča njih otrok,

katoliški stariši stopajo pred moderno državo in zahtevajo: Priznaj nam naravno pravico, da izbiramo med versko in brezversko šolo, da sami določamo, v kakšnem svetovnem nazoru, v kakšnem jeziku in duhu naj se šolajo naši otroci.

Moderna država pa odreja starišem to pravico. Država si je prilastila monopol na šolo. Ustanovila je državno šolo za katoličane in brezverce, za vse otroke enako. In sedaj silijo stariše, da morajo pošiljati otroke v te državne prisilne učilnice. To je težko krivica, ki je katoliški stariši nikoli ne bodo mogli priznati. Na slovenske katoliške stariše pa je padlo dvojno breme krivice. Slovenskim starišem je država odvzela pravico, da določajo versko vzgojo in duha v šoli, ugrabila jim je pa tudi pravico, da določajo jezik, v katerem naj se pouk vrši.

Že se v Italiji dvigajo mogočna gibanja, ki hočejo zrušiti državni monopol za šolo. Na svojo zastavo so te napredne sile zapisale klic: »Vrnite otroke starišem! Hočemo svobodno versko šolo!« Na čelu tega gibanja korakajo katoliške prosvetne organizacije Italije. One proglašajo, da je pravica starišev močnejša od pravice države. Postava vesti je silnejša od postave ljudi!

Tudi v zavesti našega ljudstva je ta globoko krščanska misel trdno vkoreninjena. In zato Slovenci ne bomo odnehali, dokler država ne prizna slovenskim starišem pravice, da svobodno izbirajo vzgojo, duh in jezik, v katerem naj se vrši vzgoja v šoli.

V to borbo za svobodno versko in narodno šolo gre slovensko ljudstvo združeno z italijanskimi katoličani. Ta boj ima vekovit pomen: ker ne gre več za to, ali bodo v šoli račun-stvo poučevali pet ur na teden ali le tri ure. Zdaj gre za neskončno višjo stvar. Združene katoliške sile zahtevajo neodvisnost in samoodlobo družine, zahtevajo, da se država umakne iz družine, da izpusti iz svojih rok otroke, ker otroci so last Boga in starišev. Mi pozdravljamo to veliko in pomembno gibanje za svobodno versko šolo v Italiji in trdno zaupamo, da bo prišlo do zmage. In takrat bo tudi slovenska verska in narodna šola vstala iz razvalin.

Slovenskim starišem!

Člen 4. novega šolskega odloka pravi: »Pouk drugega (slovenskega) ali nemškega jezika v dodatnih urah je OBVEZEN za drugojezične otroke, če so stariši ali pa njihovi namestniki začetkom šolskega leta javili, da vpišejo otroka za pouk drugega jezika.«

Slovenski stariši! Vaša sveta dolžnost je tedaj, da pri vpisovanju svojih otrok izročite pristojnemu šolskemu vodstvu pismo vlogo po sledečem vzorcu:

Alla Direzione della scuola Elementare
Vodstvu ljudske šole

in - v

Il firmato
Podpisani

abitante a
stanujoč v

quale padre, tutore, madre e tutrice dell' alunno
kakor oče, varuh, mati in varuhinja učenca (ke)

nato li
rojenega dne

a
v

fa a mente dell' Art. 4 R. D. 7 ottobre 1923 N. 2181 la dichiarazione d'impodaja v smislu člena 4 kr. odl. z dne 7. oktobra št. 2181 izjavo pri vpisu scrizione dell' assegnamento della lingua slovena, parlata abitualmente nel comune di

za pouk slovenščine, ki se govori navadno v občini

li
dne

1924.

Slovenski oče, slovenska mati! Če nočeš, da bi Te Tvoja lastna kri zatajila, da bi Te Tvoj lastni otrok zaničeval in sovražil, ne pozabi na svojo pravico in svojo dolžnost!

Pozor: Te vloge se morajo vložiti v Gorici in tudi na vseh podeželskih šolah za otroke prvega in drugega šolskega leta.

Kaj se godi po svetu?

Italijanski katoličani in fašizem.

V zadnjih časih se je dozdevalo, da bodo vodniki fašizma s trdno roko peljali svoje pristaše in organizacije na zakonita pota. Mussolini potuje v spremstvu telesne straže po Italiji in drži govore svojim pristašam. Pozivlja jih k redu, disciplini, žrtvam. Te lepe besede pa spremlja jo neukrotljiva četa fašizma s strahotno godbo: Naskakujejo uredništva opozicijskih listov, diržajo društva, sežigajo knjižnice, tudi tolkači so začeli spet padati po glavah fašistovskih nasprotnikov. S posebnim srdom so se zadnji teden vrgli fašistovski krajanji v boj proti katoliškim izobraževalnim krožkom. V Benetkah so fašisti razdejali dve mladeniški društvi, v Folinju in v Napoliju so naskočili celo vrsto katoliških društev, vdrli v sedeže in razbili vso opravo, v Forliju se je oddelku fašistov po trikratnem nasokodu posrečilo vdreti v katoliško društvo Svetega Karla, kjer so razbili vso opravo in zažgali kres v poslopju. Vlomilci so odbili glavo kipu, ki predstavlja sedanjega papeža. V Raveni so tolpe fašistov naskočile mladinsko zavetišče, ki je last naslofa, opustošile ves zavod in sodga skušale zažgati. Škodo cenijo na 150.000 lir.

Kako se je Katoliški svet zadržal napram tem žalostnim pojavom?

Italijanska katoliška akcija.

Najprej se je dvignila mogočna prosvetna zveza italijanskih katoli-

čanov. Ta velika organizacija se zove Italijanska katoliška akcija. Ali ima Katoliška akcija kaj ugleda in moči? Poglejmo, kako močne so njene vrste! Katoliška akcija združuje šest velikih zvez. V Zvezi italijanske katoliške mladine deluje 5500 mladeniških krožkov, ki so razsejani po vsej Italiji, od Gorice do skrajnega roba Sicilije, po vsemestih in gorskih vasicah. Ta zveza šteje 320 tisoč mladeničev, cvet italijanskega naroda. Posebno zvezo imajo katoliški možje, potem žene, mladenke, vseučiliščniki in dijakinje. Vsa ta velika ljudska organizacija razpolaga z močno razširjenim časopisjem; iz nje gredo med ljudstvo časopisi, tedniki in mesečniki za versko in нравstveno vzgojo, posebni listi, ki širijo zanimanje za misijonsko delo, za dobrotelost, za versko šolo. Na čelu te strumne vojske stoji glavni odbor, ki ga imenuje papež. Katoliška akcija je prestala tekom 52. let svojega obstoja hude boje za svobodo Cerkev. Njeno delo ne sega na politično polje, ker je njen glavni namen, vzgajati ljudi, da živijo po krščanskih načelih v domači hiši, pri svojem delu na polju, v tovarnah, v učilnicah in v vsem poklicnem delu. Katoliška akcija pa zahteva od svojih članov, da tudi v javno življenje zanesajo katoliškega duha: zato vsi ti stotisoči njenih članov zahtevajo svobodno versko šolo, se borijo proti državnemu monoplu na šolo, zato branijo svetost družine in neločljivost zakona, zato terjajo za Cerkev vso svobodo in zahtevajo, naj Italija prizna poglavarju Katoliške

Cerkve popolno neodvisnost. Mogočna in živa Katoliška akcija je silna trdnjava katolištva v Italiji. Ugled katoliške akcije je zelo velik, zakaj beseda njenih vodnikov odmeva v srcih milijonov. Zato jo vlada mora vpoštovati in se trudi, da kljub nasiljem neukročenih fašistov ohrani prijazne odnose z njo.

Stališče Ljudske stranke.

Glavni odbor Katoliške akcije se je v nedeljo zbral v Turinu in je sklenil ostro resolucijo proti fašistovskim nasiljem. Zahteva od vlade, naj z vso strogostjo kaznuje nasilneže in naj poskrbi, da se škoda povrne. Pokrajinski odbor Katoliške akcije v rimski pokrajini pa je že pred tedni izdal navodilo, da noben član katoliških društev ne sme pripadati strankam ali organizacijam, ki oznanjajo, da je dovoljeno boriti se v javnem življenju z nasilnimi sredstvi. Ta sklep je očitno naperjen proti fašizmu. Tudi papež je znova v pismu na škofa v Folinju ostro obsodil nasilja, ki so jih fašisti zagrešili proti katoliškim organizacijam.

Vsa država kliče po pomirjenju duhov. Ljudstvo želi, naj zavlada mir, naj strankarji odložijo orožje, naj pride do veljave zakon. Fašisti in opozicija so za pomirjenje. Samo ta razlika je, da si fašisti pomirjenje predstavljajo tako: premagane stranke naj se podvržejo zmagovitemu fašizmu, naj se popolnoma vdajo in naj se za vedno odrečejo željam po vladi. To je prav jasno povedal minister Ciano v govoru v Lucci, ko je vzkliknil: Ali se naši nasprotniki umaknejo v svoje dupline, ali pa jim bomo s svojimi noži porezali glave! Opozicija pa pravi: S pomirjenjem naj začnejo oni, ki imajo samokres v rokah: mi, ki smo tepeni, ne moremo začeti. Zahteve opozicije jasno in odločno izraža glavno glasilo Ljudske stranke, ki pravi:

Zdaj smo mi ljudovci prepričani, da pravo pomirjenje, prava edinstvo ne more priti med Italijane dokler bo državna vlada v rokah fašistovske stranke ali pa samo v rokah ljudi, ki jim je fašistovska stranka podelila v teh dveh letih javno politično oblast. Nato postavlja ljudovski dnevnik sledeče temeljne zahteve: 1. Časopisju je treba vrniti svobodo; 2. Razorožiti in razpustiti je treba strankarsko fašistovsko milico, ker sta armada in orožništvo dovolj močna, da se vzdrži javni red v državi; 3. parlamentu je treba zagotoviti svobodo; 4. pastir mora smešni in krivični volilni red, ljudstvo naj si v prostih volitvah s splošno, tajno, proporcionalno in svobodno volilno pravico izbere resnično zastopstvo. To so, pravijo ljudovci, temeljni pogoji, da se obnovi red v državi. Ljudska stranka se bo brez prestanka in omahovanja borila, da se zruši režim nasilja in da Italija v svobodi, zakonitosti in edinstvi nastopi pot napredka.

Vidim v bodočnosti zbor narodov, ki bodo živeli v duhu bratstva, vsak gospodar v svoji hiši, vsi pa enota v vzajemnem delu za podvig človeške družbe. V srcih siromakov, ki živijo z zemljo in v delavnicah, gori ta plamen ljubezni, ki objema lastno družino, rodno ljudstvo, pa tudi vsa druga ljudstva vesoljnega sveta. Nam, ki smo poklicani, delati za pomirjenje Evrope, bi obup zlomil moči, če bi ne videli, kako plameni v duši delovnega ljudstva ta želja, naj vsi narodi, veliki in mali, živijo po načelih svobode in pravice.

Mac Donald.

DNEVNE VESTI.

Dijaki slov. nižjega tečaja kr. tehniškega zavoda v Vidmu, ki polagajo jesenski izpit iz telovadbe, se obveščajo, da se ta izpit vrši 1. in 2. oktobra t. l. ob 16. uri v telovadnici R. Ginnasio-Liceo v Vidmu.

Izpitni in začetek šolskega l. 1924-5 na kr. slovenskem učiteljskišću v Tolminu.

Sprejemni izpiti za prvi nižji ter prvi višji tečaj, ponavljalni izpiti in sposobnostni izpiti za ostale tečaje se prične prvega oktobra. Prošnje za priprave k sprejemnim izpitom ter sposobnostnim izpitom (privatistov) se sprejemajo izjemoma do 30. t. m. Napisejo naj se na kolkovan papir za 2 L ter opremijo s sledečimi prilogi: krstni list, izkaz o istovetnosti, zadnje šolsko izpisevalo in izkaz o bivališču učenčeve družine. Privatisti morajo predložiti tudi podroben seznam predelane učne stvarine. Vpisovanje se je pričelo 21. septembra in se zaključilo 15. oktobra. Kdor se nanovo vpiše, vloži na predsedništvo prošnjo na kolkovanem papirju za 2 L. Prošnji priloži potrdilo o cepljenju koz in zdravniško izpisevalo, iz katerega je razvidno, da je prosilec fizično sposoben za učiteljski poklic. Dosedanji učenci zavoda vložijo prošnjo za vpis na nekolkovanem papirju. Vsako prošnjo mora podpisati učenecv oče ali njegov zakoniti namestnik. Redni pouk se prične 16. oktobra.

Izpitni na kr. tehničnem zavodu v Idriji.

Izpitni začnejo 1. oktobra, in sicer ponavljalni izpiti in zrelotni izpiti. Najprej bodo pismeni izpiti, potem ustneni. Kdor zamudi rok, bo zavržen. Po končanih izpitih bo vpisovanje dijakov v III. in IV. razred tehničnega zavoda. Sprejmejo se le tisti, ki so v preteklem šolskem letu bili redni dijaki zavoda. Vsak mora prinesiti s seboj šolski izkaz. Redni pouk začne dne 16. oktobra.

»Naš čolnič«

izide prihodnji teden. Ta številka je posvečena sedemdesetletnici knezo-nadškofa goriškega. Polna je lepih člankov in navodil. Želimo, naj bi »Čolnič« našel veliko naročnikov, ker to zasluži. Kdor bi pravočasno ne prejel številko, naj se obrne na upravo »Čolniča«, Riva Piazzutta 18. — Gorica.

Svetogorsko romanje

naših mladeničev, ki bo 12. oktobra tega leta, mora postati sijajna, **zgodovinska manifestacija** vseh plemenitih fantov naše dežele. Vabljeni so vsi poštene mladeniči, ne glede na to, ali so organizirani v »Prosvetni zvezi« ali ne. Program bo pravočasno objavljen. »Na Sv. Goro!« — ta klic naj gre kot najlepše oktobersko geslo od mladeniča do mladeniča!

Gimnazija za mažarsko manjšino.

V Jugoslaviji je mnogo Mažarov, ki živijo v banaški deželi. Prosvetni minister dr. Korošec je izdal odlok, da se letos otvori mažarska gimnazija v Somboru. Ta ukrep je izzval jezo nacionalističnih zagrizencev. Mi pa pravimo: Vsem manjšinam je treba dati pravico, vsem narodno šolo!

Občinske volitve v Mariboru.

V nedeljo so se v štajerski prestolici vršile občinske volitve. Združene slovenske stranke (Slovenska ljudska, demokrati, narodni socialci in radikalci) so dobile 2405 glasov in 32 mandatov, socialni demokrati 960 glasov in 4 mandate, Nemci 994 glasov in 4 mandate. Najmočnejše zastopstvo ima Slovenska ljudska stranka ki ima 15 svetovalcev in bo dobila tudi župana.

Klaverjev koledar za sv. l. 1925.

Izdala Družba sv. Petra Klaverja. Ima lepe slike in zanimivo vsebino iz misijonskih dežel črne Afrike. Podoba apostola zamorcev, sv. Petra Klaverja in lepo novo pesem njemu v čast, z notami, nakar opozarjamo pevska in izobraževalna društva. Posebno ginljiva je povest »Vasiona, prokleta zamorska deklica«. Cena samo L. 1.20.—, pri odjemu 12 izv. eden povrh. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Roma (23), via dell'Olmata št. 16. Ta koledarček nudi vsem, ki se zavzemajo za misijonsko

misel, mnogo zanimivega. Po želji sv. očeta naj bi bilo sveto leto 1925. še posebno **misijonsko** leto, zato razširjanje tega koledarja vsem cenj. bralcem toplo priporočamo. Poleg druge zanimive vsebine in izvirnih povesti, je pridejan koledarju letos tudi »zaznamek sejmov«.

Deželni upravni odbor

je na zadnji seji odobril: Ozeljan, pristop h konzorciju za boj proti jetiki. — Dornberg, Pravilnik za takso na napise. — Drežnica, Stavbeni pravilnik.

Zborovanje pevovodij.

Danes se je vršilo v Gorici zborovanje pevovodij cele dežele. Udeležili so se ga skladatelji: V. Vodopivec, Laharnar, Komel, Doktorič, Gerbec in nad 60 pevovodij iz vseh krajev dežele. Na programu so bila predavanja o narodni in svetni glasbi, o pevovodju in zborih, o glasbeni šoli in tečajih, o pevskega inventarju ter o ustanovitvi »Pevskega oddelka Prosvetne zveze«. Velepomembnemu zborovanju želimo bogatih uspehov!

Zborovanje zaupnikov političnega društva »Edinosti« v Gorici.

V sredo se je vršilo v društvenih prostorih zborovanje zaupnikov političnega društva »Edinosti« v Gorici. O položaju je poročal tajnik dr. Bitežnik. Na podlagi njegovega poročila se je sestavila spomenica, ki jo predloži naša politična organizacija ministrskemu predsedniku Mussoliniju. O zborovanju bomo poročali prihodnjič.

Misijonski koledarček za mladino za leto 1925.

Peto leto. Izdala Družba sv. Petra Klaverja. Z lepo naslovno sliko: »Jezus reši ubogega zamorčka-sužnja«. Ima poučno in zabavno vsebino za ljubo deco: veselje otroških src. Cena samo L. —.75, pri naročbi 12 izv. eden povrh. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Roma (23), via dell'Olmata 16. — Danes, ko zastrep-lja toliko slabih knjig našo mladino, moramo s podvojeno gorečnostjo misliti na to, da damo otrokom le dobrega berila, ki plemeniti in vzgajajo njih značaj. Evo »Mladinski koledarček«! Cenj. starišem in gg. vzgojiteljem ga toplo priporočamo. Ob enem služi tudi misijonski misli.

Vinski davek.

Davek na vino je bil popolnoma odpravljen. Koliko bremena je s tem odvzela vlada vinogradnikom? Poslanec Ljudske stranke Gilardoni računa tako: Od vina je treba plačevati sedem davkov: 1. zemljiški davek; 2. deželno doklado na zemljišča; 3. občinsko doklado na zemljišča; 4. davek na premično premoženje, v kolikor zadeva zemljiške dohodke; 5. občinsko doklado na gostilne in točilnice; 6. občinsko užitnino; 7. davek na menjavo. — Vse to znese 75 do 80 lir na hektoliter vina. Ko je bil vinski davek še v veljavi, je država dobila 90—95 lir od hektolitra. Davčno breme na vino se je torej znižalo za eno petino. Ta olajšava torej ni posebno velika.

Kako je začel Radić politiko.

Ko je Stjepan Radić imel 12 let, je zvečer bil v Zagrebu pri gledališki predstavi. V gledališču je bil navzoč tudi ban Khuen-Hedervary, ki je silno preganjal zavedne Hrvate. Radić je med predstavo na vse grlo začel vpiti: »Doli z nasilnikom! Doli s Khuenom Hedervarijem!« Dečka so seveda zgrabili in ga zaprli. Drugo jutro je ukazal ban policijskemu ravnatelju, naj izpusti dečka, če se pokesa. Radić pa je vnovič začel ravnatelju v obraz kričati: »Doli z zati-ralcem Hrvatov!« — Kljub temu pa so ga izpustili.

Opozicijalne stranke naše dežele.

V ponedeljek so se sestali v Vidmu zastopniki opozicijskih strank furlanske dežele. Zastopani so bili zmer-ni socialisti, republikanci, demokrati,

bojevnika zveza »Svobodna Italija« in legionarji. Zastopniki so ustanovili deželni odbor združenih opozicij. Sklenili so, da se vse udeležene stranke obvežejo, »skupno se boriti, da osvobodijo deželo od škode in sramote, ki jo predstavlja stranka, katera z grožnjami in nasiljem vlada.« Deželni opozicijski odbor bo po vseh okrajih sestavil opozicijske skupine, ki naj javljajo vsa nasilja in vse protipostavne čine vladajoče stranke.

Mestne novice.

Vpisovanje na ljudskih šolah v Gorici.

Za dečke in deklice, ki so rojeni med 1. januarjem in 31. decembrom l. 1918., se bo vršilo vpisovanje 29. in 30. septembra od 9. ure do 12. Izkažejo naj se z osebno knjižico, ki jo prejmejo na mestnem statistično-anagrafičnem uradu v ulici Mazzini 19, vrata šte. 37.

Na novo vpisani ter vsi drugi dečki in deklice, ki so še dolžni obiskovati šolski pouk, naj se zgledajo v pristojni šoli dne 1. oktobra ob 8. uri. Ti poslednji naj se izkažejo z zadnjim šolskim spričevalom.

Kdor se ne bo držal teh navodil, bo kaznovan v smislu zakona.

Sedeži goriških ljudskih šol so:

1. za dečke: Via Cappuccini, via Cappella, via G. Leopardi;
2. za deklice: Via Mameli, via Cordelli;
3. za dečke in deklice: v Rožni dolini in v Stari gori.

Kaj je novega na deželi?

Rožna dolina pri Gorici.

V nedeljo, dne 21. t. m. je umrl tukajšnji družini Furlan njen edini sin Karol. Bil je v cvetju mladeniške dobe, star 26 let. Pokosila ga je težka bolezen, ki si jo je nakopal v vojni. Njegov sijajni pogreb, ki se je vršil v ponedeljek ob mnogoštevilni udeležbi, je pokazal, kako so rankega vsi domačini radi imeli. Naj počiva v miru, preostalih naše sožalje!

Lokovec nad Kanalom.

Drugo, roženvenko nedeljo je pri nas cerkveni shod. Če je lepo vreme, pride mnogo ljudi na to našo gorsko cerkveno slavnost. Ta dan darujejo naša brhka dekleta roženvenki Mariji vsako leto večje število velikih oltarskih sveč. Je to stara, podedovana navada, ki je pa našim dekletom v ponos in brezdvomno tudi v čast.

Kanal.

V sredo 24. t. m. so se Kanalcji na lep način sponinili pokojnega šolskega voditelja g. A. Verča. Ob 10. uri je prišla šolska mladina izpred šole v župno cerkev. Otroci so nosili veliko vencev in cvetličnih šopkov, s katerimi so obložili katafalk sredi cerkve. Tudi Čitalnica je poslala svoj venec. V cerkvi so se razen šolskih otrok in bližnjega učiteljstva zbrali zastopniki Čitalnice in Kanalskih ter okoličanskih družin v velikem številu. Pred mašo in po maši, katero je opravil domači dekan, so pevci zapeli ganljivo žalostinko. Po končanem opravilu v cerkvi so odšli otroci s cvetjem na pokopališče. Tega žalnega sprevoda so se udeležili vsi navzoči. Potem ko so otroci položili vence in cvetje ob vnožje velikega križa, sta spregovorila bivši župan g. K. Bavdaž in starostinja učiteljstva g. na K. Leban nekaj ganljivih besed v slovo blagemu pokojniku in odličnemu šolniku. S solzami v očeh smo se v duhu poslovili od njega, ki je toliko let deloval med nami in počiva sedaj daleč od nas.

Sledovi njegovega dela so globoko razorani v srca Kanalskega ljudstva in zlasti mladine.

Dolenje Cerovo.

Dne 19. t. m. so neznani zlikovci obiskali družino Ivana Kresovec in odnesli 3236 lir in 36 srebrnih kron.

* Naslov »Goriškega godbenega krožka«. Vsem, ki se obračajo na »Godbeni krožek« javljamo, da je njegov naslov: Godbeni krožek, Gorica, Via Favetti (prej Vetturini) št. 22 (nekdanje malo semenišče).

* Oglasil se je junak! V »La Voce di Gorizia« se je razkoračil neki Paoluzzi ki se jezi, ker se včasih po mestnih zidovih še vidijo dvojezični lepaki. Z vso bojevitostjo nerazsodnega nestrpnega kriči, da so taki lepaki sramota za Gorico. Ne bomo se prerekli z gospodom, ki hoče najbrže iz kakih postranskih namenov igrati nacionalnega junaka, kajti drugače bi se pod svoje malopomembne izpade ne podpisoval. Povemo samo, da se lahko pri vsakem koraku, ki ga napravi po ulicah, prepriča o krepki slovenski manjšini, katera živi tu na svoji rodni zemlji. Povemo nadalje, da so enaki in podobni junaki kot g. Paoluzzi, o katerem žal ne vemo, kje je tekla njegova zibelka, največ pripomogli k gospodarski propasti Gorice. Zaključimo: Kogar hočejo bogovi uničiti, tega udarijo s slepoto! To velja tudi za junake!

* Uboga »sveta« Gorica. Mestni zastopnik Graziani, ki je tudi občinski komisar v Renčah, je začel izdajati v Gorici tednik »L'Espresso«. Graziani je znan fašist in je tudi njegov list pisan v tem duhu. Ker se pa hoče list boriti v prvi vrsti za koristi goriškega mesta ter ima v načrtu tudi zopetno obnovo goriške avtonomije z Gorico kot središčem, so mu Videmci napovedali boj in ga je obsodil tudi sam Mussolini. Umevno, da je vsled tega goriški fašjo zlezal pod klop in v svoji seji obsodil Grazianija in njegov list. »Sveta« Gorica je zopet dobila brco!

Širite »Naš čolnič«!

Skraini čas bi že bil, da bi tako imenovano »oko postave« napravilo konec tem prepogostim, držnim obiskom.

Štanjel.

Opozarjamo že sedaj, da priredi dne 5. okt. »Goriški godbeni krožek« skupno s tukajšnjim izobraževalnim društvom večjo prireditev. Vspored objavimo pravočasno.

Dornberg.

Vsem prijateljem mladine in ljubiteljem poštene zabave, ki so se zudili, da se o tako delavni dornberški »Čitalnici« že od aprila nič ne sliši, naznanjamo, da nastopimo v nedeljo 28. t. m. z gledališko predstavo »Dom«, dramo v štirih dejanjih. Drama nam kaže, kako rešimo naše zavržene in zadolžene domove. Velika je slika te igre in jasno je nje zrcalo. Z obiskom pripomorete dramatičnemu zboru do nadaljnjega napredovanja. Prijatelji, ki ste nam bili vedno zvesti — dobrodošli, iskreno vabljeni pa tudi novi gostje od blizu in daleč. Igrali bomo v posojilnični dvorani in pričnemo ob 3 in pol popoldan.

Dram. zbor prosv. društva »Čitalnice«.

Z dežele.

Razne zadruge in županstva po deželi dobivajo od deželnega kmetijskega urada pozive, naj izjavijo odbori gospodu podprefektu Nicolottiju zahvalo za njegovo živahno delovanje za odpravo 20 oz. 15 lirskega davka na vino, pri čemer utrpí erar za celih 400 milijonov Lir manj dohodkov. Osupnili so nas ti pozivi in smešne se nam zdijo take zahvalne izjave, ko so oblastva prišla na to šele, ko so naši kmetje že občutno zabredli v dolgove ravno radi tega kri-vičnega davka. Zgražamo se pa tudi nad protiukrepi oblastev, ki je zadel zopet samo nas revne kmete z visokim davkom na sladkor in kavo. Taka ljubeznjiva skrb pač ne zaslu-ži zahvale.

Grahovo ob Bači.

V nedeljo, dne 21. t. m. se je vršil v prostorih restavrantu Lapajna na postaji javen ples.

* Catedra ambulante per agri et viticol-tura Gorizia, Via Trieste.

Hudajužna.

V noči dne 19. t. m. je iz prodajalne konsumnega društva izginilo za 3000 lir raznega blaga. Kr. orožništvo se je uverilo, da se je nočni gost preplazil skozi križe v oknu.

Breginj.

Dne 31. m. m. je naš prevzvišeni knez in nadškof v tukajšnji cerkvi delil zakrament sv. birme. Že na predvečer je slovesno pritrkavanje zvonov oznanjalo prihod našega preljubljenega nadpastirja ter je privabilo vso šolsko mladino, g. župana in mnogo vernega ljudstva k slavlolu in slovesnemu sprejemu. — Tudi pod sivim »Stolom« se je začelo svitati, odnosno živahno razvijati društveno življenje. Z ozirom na dejstvo, da je zlasti na meji narodnega življenja treba delati z vso vstrajnostjo, da se ohrani naš mili materni jezik, smo našemu izobraževalnemu društvu nadelili ime »Čolnič« po motivu »Naš čolnič otimimo!« Društvo je bilo zaprošeno že meseca februarja t. l., a je bilo zaobranjeno iz obče znanih razlogov. Ko pa je bilo razglašeno po našem časopisju, da je ustanovitev izobraževalnih društev splošno dovoljeno po zakonu ital. kraljestva, smo veselo šli na delo in dne 10. avgusta smo ustanovili imenovano društvo in mu izvolili odbor v smislu društvenih pravil. Toda tukajšnja varnostna oblast je izjavila, da ni bila še uradno obveščena o raztegnitvi italijanskega društvenega zakona na nove dežele, in radi tega je prepovedala vsak društveni razmah. Dne 15. sept. so pa kr. orožniki vsled višjega ukaza takoj dovolili društveno delovanje, in nadejati se smemo, da bodo naši Breginjci krepko podpirali naš »Čolnič« in v društvu samem našli kotiček miru, pravega napredka in temeljite izobrazbe na kulturnem polju. Vašemu dobremu vzgledu, vrli Breginji, bodo pa gotovo sledili vsi ostali »Kotariji«.

Konečno lepo prosimo naša državna poslanca, da krepko pospešita podelitev pokojnin vdovam, sirotam, invalidom in starišem padlih vojakov, ker zlasti stariši v tukajšnji občini ne dobivajo nobene podpore, še manj pa pokojnine.

»Kotar«.

Marijino Celje.

Dne 14. septembra je bil na Marijinem Celju starodavni shod Marijinega imena, »odpuski« imenovan. Že prejšnji dan je kazalo, da bo lepo vreme. V soboto popoldne so prihajali romarji od vseh strani, posebno iz Slovenske Benečije. Drugi dan pri prvi sv. maši je prejele okoli 300 romarjev sv. obhajilo. Pred sv. mašo je pridigal preč. g. dekan Belè. Med slovesno sv. mašo je znani marijinoceljski pevski zbor proizvajal Gruberjevo latinsko mašo »in hon. S. Caecilie«. Posetil nas je tudi tenorist g. Bratuž, ki je med ofrom zapel odlomek »Kdo je ta?«, »Z Ave Mari-

jo« iz Sattnerjeve Assumptae, s kojim je vernike kar očaral.

Množice ljudi ni mogel nihče prešteti. Prihajali so od vseh krajev. Prišli so tudi romarji iz Podgore, Ločnika, Ajševce itd. Jutranji goriški vlak je imel nenavadno težo. Zapazili smo med množico tudi precej Goričanov in Furlanov. Bilo je pri cerkvi preskrbljeno s kolači in pijačo. Pohvaliti moramo red, ki so ga držali verniki in prodajalci med službo božjo, ker niso točili med mašo in procesijo alkoholnih pijač. Tako želimo tudi za naprej!

Ukve na Koroškem.

Na nedeljo Marijinega imena imamo pri nas vsako leto obljubljeno procesijo v spomin na grozno povodenj, ki je l. 1903. večji del naše vasi zasula več metrov na visoko in nekaj hiš celo porušila in odnesla. Letos smo to procesijo bolj slovesno obhajali na ta način, da so Marijine družbenice po zgledu, ki so ga videle na Marijanskem shodu v Logu, nesle v procesiji Marijin kip ves ozaljšan s cvetjem. Da bi nas le Bog varoval nevarnih povodni, pred katerimi imamo veden strah. Letos so morale že dvakrat družine v spodnji vasi izprazniti spodnje prostore. — Sploh nesreče našo vas zelo pogosto obiskujejo. V noči od nedelje do ponedeljka je proti eni po polnoči začelo goreti pri posestniku Valentinu Tribuč, ki ima hišo bolj oddaljeno proti Naborjetu. Vzrok ognja je doslej neznan. Dim so najprej opazili financi in domači fantje, ki so sklicali domače na noge. Dim so videli, a ognja ni bilo zapaziti nikjer. Tlelo je pod senom. Ko pa je ogenj buknil z vso močjo na dan se pri hlevu in gospodarskem poslopju ni dalo ničesar več rešiti. Prišli so vaščani in pridno nosili vodo. Prišla je tudi požarna bramba domača in naborjetska. Žal, je bilo že prepozno. Zabranili so sicer, da se ogenj ni prijel glavnega poslopja, ki je tudi z lesom krito kot po večini v teh krajih; a hlev in gospodarsko poslopje z veliko zalogo sena je zgorelo popolnoma. Ubogi gospodar je v 21. letih to hišo že dvakrat sezidal. Enkrat po l. 1903., zdaj zopet po vojni, pa je spet siromak. Nesreča je tem večja, ker se je mlajši sin pripravljal da pojde v Gorico v škofove zavode.

Col nad Vipavo.

Gotovo se je temu ali onemu čitatelju »Goriške Straže« zdelo že čudno, da ni nikakih novic iz naše vasi, akoravno stoji na velikem križišču cest. Zato je čas, da se tudi mi oglasimo in orišemo nekoliko razmere našega ljudstva. Ob času, ko je bil razglašen odlok o omejitvi lastnine smo z obupom gledali v prihodnost. Naše ljudstvo, (z malo izjemo vasi Sanabora) se namreč preživlja po večini s prevažanjem lesa iz gozdov tukajšnjega okraja. Z ukinjenjem tega odloka je zopet prisijala iskra upanja,

da nismo še popolnoma uničeni na našem gospodarskem polju. Dan na dan se pomikajo težko naloženi vozovi z lesom po cesti proti Ajdovščini. Naši delavci so povečini po gozdovih, kjer si služijo vsakdanji kruh eni z napravljanem drv, oglja, stavbnega lesa itd. največ pa z voznjo. — Kar se tiče pridelkov je letina za krompir še precej dobra. Sadja je tudi še precej, posebno hrušk je veliko. Zadnje dni imamo še precej lepo vreme, kar bo uspešno pripomoglo k zoritvi koruze, katera se seje v večini po bregovih pod vasjo. Naj za danes zadostuje! V kratkem se pa zopet oglasimo.

Občan.

Gospodarstvo.**Simodolska pasma.**

Iz Vipave nam pišejo:

Naše »Kmetijsko društvo«, ki se neprestano trudi za prospeh svojih članov, je tudi hotelo poživiti »Živinorejsko zadrugo«. A ker pri ljudeh ni dobilo pravega smisla, je vsled sklepa pripravljalnega odbora, prevzelo samo vse agende »Živinorejske zadruge« ter ustanovilo poseben odsek. Gotovo bi bila živinorejska zadruga potrebna, a tudi živinorejski odsek čaka veliko dela. Kje je tista lepa simodolska pasma, katere se je videlo cele čete v Vipavi in po vaseh. Skoraj vsa je izginila. Takoj po vojni, ko so bile slabe letine za seno, so bili ljudje prisiljeni prodati še tisto, kar jim vojna rekvizacija ni vzela. Takrat se je videlo na semnje dni kako so Italijani iz starih mej nakupovali in pošiljali cele vagone krav in telic tja dol. Sedaj pa naši ljudje gledajo, kje bi dobili žival za plemo. Kmetijski oddelek v Ajdovščini je naročil nekaj telic in bikov sive švicarske pasme ter jih dal nekaterim posestnikom, ki so se prijavili po 7 lir kg žive teže. Ker bi pa ljudje raje kupili simodolsko pasmo, ki jo bolj poznajo, zato gledajo z nezaupanjem to živino. Živinorejski odsek si je stavil za nalogo, da bo zaprosil pri Kmetijskem uradu, da bi podpiral tudi simodolsko pasmo ter šel ljudem blagohotno na roko, če bi hoteli naročiti plemensko živino te pasme, bodisi z nakupom živine ali s podporami. Mi bi radi imeli žival, ki največ nese in da najvišje dohodke in to je simodolska pasma. Ta pasma najhitreje doraste in postane najtežja. Lahko se jo proda in to je za nas velikega pomena. Zakaj se ne bi zopet oprijeli reje simodolskega plemena in s tem tudi izboljšali dosedanje domače. Če se je trdilo pred vojno, da je živina v Vipavski dolini 100% boljša, odkar se plemeni s simodolci, je torej gotovo, da ta pasma pri nas dobro uspeva. Zakaj bi zato skušali vpeljati drugo manjvredno pasmo? Imejmo to, kar je že preizkušeno in vemo da je dobro.

Proti malemu obrtniku.

Te dni so bili poklicani na podprefekturo v Gorici goriški peki. Tam so jim javili novo naredbo, po kateri ne smejo delati v svojih obratih od 9 ure zvečer do 4 ure zjutraj kot je bilo dozda v navadi, temveč samo v ponedeljnih urah. Ko so izrazili peki svoje začudenje nad tem odlokom, ki pomenja za male obrtnike gospodarski polom, je izjavil službujoči komisar mirno »Potem boste morali pač pekarije zapreti!« Ta izjava pove res dovolj jasno, kako hočejo merodajni krogi Gorico in njeno okolico gospodarsko okrepiti! Mali pek bi namreč s svojim en dan starim kruhom ne mogel konkurirati z velikim podjetjem, ki lahko pripravi hitreje blago za odjemalce. Občinstvo, ki hoče imeti sveži kruh, bi bilo zato navezano samo na velike, mehanične pekarije. Pri nas velja res povsod načelo: mali človek pogini, kapitalist živi!

Cene na goriškem izvoznem trgu.

dne 25. septembra 1924.

Breskve 1 do 3.20 L kg; grozdje 1 do 1.40 L kg; jabolka 60 vin. do 1 L kg; fige 30 do 50 vin. kg; paradižniki 25 do 30 vin. kg; grah 3 L kg; krompir 35 do 40 vin. kg; fižol v stročju 50 do 90 vin. kg; hruške 80 vin. do 1.60 L kg.

Valuta.

Dne 24. septembra si dobil:

za 100 franc. frankov	120.— do 120.75 Lir
za 100 belg. frankov	111.— do 113.— Lir
za 100 švic. frankov	432.— do 435.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	68.30 do 68.60 Lir
za 100 dinarjev	31.95 do 32.25 Lir
za 1 šterling	101.70 do 101.90 Lir
za 1 dolar	22.70 do 22.85 Lir
za 1 zlato marko	5.38 do 5.48 Lir
za 100 avst. kron	3.2 do 3.3 cent.

Beneške obligacije.

Dne 24. sept.: Srednji kurs L. 83.27, v Trstu 83.—, v Milanu 83.10, v Rimu 83.15 L.

Listnica Pol. dr. »Edinost«.

A. Mekinda, Postojna: Posl. Besednjak je posredoval v Vaši zadevi. Končna rešitev je v teku.

Olga Mrevlje, Sv. Križ: Prejeli naprošene informacije. Ko bo stvar rešena, Vas bomo obvestili.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: P. n. g. Ivan Štolfa, župnik v Breginju 10 L, N. N. v Gorici 10 L. — Srčna hvala!

Indijski čudež.

V Indiji je vstal prerok, oznanja krščansko vero. Širi nauk Kristusov z besedo, še bolj pa z zgledom pobožnosti in posvečene osebnosti. Ta mož ima s svojim silnim duhom vpliv, ki sega daleč čez meje njegove domačije ob vletoku Indu. Od zasneženih tibetanskih planot do velemest angleškega zapada gre glas o možu, ki nosi luč krščanstva v indijske množice.

Težka pot leži za mladim, 36 letnim možem. Sadhu Sundar Sing — to je

Cerovščkov gospod

Življenje Valentina Staniča

(Spisal: Joža Lovrenčič)

(Dalje.)

Kako so nevarne in kako divjajo in pustošijo bi naštel grozne številke in vzglede, da bi se ježili ljudem lasje.

V Neaplju je bilo od l. 1760—1768 šest smrtnih epidemij in l. 1770. je umrlo tam za kozami 16.000 ljudi! V Franciji umre za njimi letno, kakor zatruje Coudamine, 30.000, v Londonu pa tedensko 70—90 in je po Comperju istotam umrlo v letih 1746—65 od 7819 bolnikov 1966 ali eden od štirih na kozah. V Rotterdamu so jih pobrale kože l. 1772. 650, v Kopenhagnu l. 1756. pa 1117; na Švedskem je pa pobrala ta kuga eno leto 17.573 ljudi! Visoke številke so to in hudi slučaji, vendar so ti pojavi napram onim v Ameriki mili. V Ameriki so l. 1520 izumrle za kozami cele vasi in rodovi. V Novi Španiji je v enem letu pomrlo 110.000 divjakov, l. 1734 je v 30 Karaniških mestih s 140.000 prebivalci

umrlo 30.000 in l. 1765. spet 120.000 za to boleznijo. Ameriška plemena Malbali, Matari, Palamos, Orejoni, Clurumati, Kamalki so izumrli; kar je ostalo drugih bežijo pred črnimi kozami, ko se kje pojavijo, kar naravnost v gozdove, ali pa, da bi jim ne mogle slediti, v cikcakastih pohodih.

Od sto ljudi jih ostane 4—5 nedovzetnih za to bolezen. Ker je ta kuga grozna morilka človeškega rodu, so že od nekdaj skušali dobiti zdravilo proti nji. Dolga vrsta zdravnikov, je ki so nasvetovali to in ono, a izkazalo se je, da so bezgov cvet, bezgov sok in brinje še primeroma najboljša sredstva. Čez umetno povzročanje koz, cepljenje, ga pa ni! Do tega so prišli pa pozno evropski zdravniki in pri nas je toliko kot neznano. V Aziji, ob Kaspijskem morju, v Georgiji, v Armeniji, pri Kirgizih in Tatarih so že od nekdaj, več kot 1200 let, kakor sporoča učeni Menuret de Chambaud, cepili umetno kozo, zlasti dekletom, da so jih potem laže v sužnost prodajali, ozaljšane navadno na čelu z znakom prestatih koz. Tudi v Afriki so poznali

to cepljenje. Evropski zdravniki so se naučili cepljenja v Carigradu. Bila je tam pred sto leti velika epidemija, pa sta prišli dve ženi, ena Tesalka, druga Grkinja, in sta cepili in rešili tisoče ljudi smrti. Trije grški zdravniki so bili ona leta tam in so potem pisali o cepljenju. Emanuel Timoni, profesor v Padovi in zdravnik Sultanov, je pisal l. 1713 Woodwardu v London, kjer so runje zlasti razsajale, kakor sem vam povedal, o uspehih cepljenja, dve leti pozneje pa je bil Jakobus Pilarinus, zdravnik ruskega carja Petra Velikega, sam priča cepljanja in je potem izdal o njegovi koristi razpravo v Benetkah, l. 1722 pa se je zdravnik Antonius de Due v Carigradu sam cepil in tudi pisal, kako koristno in potrebno je to. Tista leta 1717., je dal angleški poslanik pri porci — na carigradskem dvoru — lord Worthley Montague cepiti svojega 6 letnega sina. Cepil ga je angleški zdravnik Mailland. Ko je videla srečen uspeh poslanikova žena, hči vojvode Kingstona, je dala vrnivši se na Angleško, cepiti še svoje hčere v navzočnosti odličnih oseb. Ona je te-

daj uvedla v Evropi cepljenje in ji gre zato res hvala. Od takrat se cepljenje vedno bolj širi, čeprav je zlasti med nepoučenimi še veliko predsodkov proti njemu.

»Aha, zato boste rabili gnoj iz Tončkovih runi!« bi pripomnil gostilničar Martin:

»Zato, zato,« bi pritrdil gospod. »Lahko bi vas koj vse cepil, a boljše je, če se prinese divje runje na kravo, da se omilijo in potem se z gnojem iz teh cepi ljudi. Varni so potem pred nalezljivostjo, kakor bi bili zacoprani!«

»Zacoprani! Hahahaha! Si slišal Kalabut, kako znajo gospod coprati!« bi se zasmejali možakarji in spet podražili vražjevernega moža.

»Dosti znate, vse znate gospod!« bi še s spoštovanjem rekli, gospod bi pa odgovoril: »Kdor zna dosti, se vsega nauči. Tudi jaz nisem vedel ničesar o runjah, ko pa sem bral v Salzburgu »cajtenge« — Inteligenzblatt se imenuje — sem izvedel vse in sedaj pride prav, kar vem. Kdo bi vam sicer pomagal?« —

(Dalje pride.)

njegovo ime — je sin imenitne knežje rodovine. Njegova mati je bila globoko čuteča duša, ki sicer krščanstva ni poznala — a je učila sina, da je dušni mir največji zaklad na zemlji. Dečku je sredi rasti umrla mati in začutil je, da je življenje »strašna puščava in zijoča praznosta«. Ponosni mladi Indijec se je z vsem žarom duše vpri krščanstvu, ki je začelo prodirati v deželo. 16 letni dijak je bil predsednik društva, ki je imela namen zaježiti prodiranje krščanstva. Mladi Sundar je nekoč pred vsem razredom raztrgal sveto Pismo in ga vrgel v peč!

Mladenec je doživljal težke duševne boje. Noč in dan se je boril za čistost življenja. Obup ga je zgrabil. Splazil se je ponoči iz hiše, da se vrže pod brzovlak in tako najde mir. Prišel je prepozno. Ponoči pa je nastal prevrat v njem. Svetel oblak se je užgal v njegovi spalnici, iz njega je začul glas: »Kako dolgo me boš še tajil in preganjal?« Sundariu se je odprlo notranje oko — postal je iz Savla goreči Pavel, plameneč označevalec Kristusovih nauk. Komaj pa so domačini zapazili, da je ponosni knežji sin postal kristjan, so ga začeli preganjati. Brat ga je proklel, oče izpahnul iz hiše. Iz daljave je pripotoval neizmerno bogat stric in mu je ponudil vse svoje premoženje, če se odpravi krščanstvu. Sadhu se ni vdal. Premagal je tudi najhujšo skušnjavo: videl je propale kristjane v krščanskih občinah, pa tudi to mu ni omajalo vere. Odločil se je, da zapusti rodno hišo in domače plemo. Odrezal si je kodre, da javno pokaže, da ne spada več v knežjo domovino. Ko se gre posloviti domov, ga domači zastrupijo. Umirajoč se zgrudi na pragu in zdravnik pravi: »Ne bo dočakal jutra.« Toda mladenec čudežno ozdravi in zdravnik, prešinjen od njegove božje ljubezni, postane kristjan. Šestnajstletni Sundar je prejel krst septembra 1905. Mesec dni pozneje je razdelil vse svoje premoženje revežem in je, brez kruha, palice in denarja nastopil pot božjega poslanca. Od takrat roma, sam, revn, brez poklica po indijski domovini. Spremlja ga le sveto Pismo. On hodi po ledenih pustinjah Himalaje, po tibetanskih planotah, po žarečem pesku Cejlona. In njegovo apostolsko življenje je polno čudežnih doživljajev, nenavadnih izpreobrnitev. Kamor Sundar Sing pride in govori se začno duše prebujati. »Mojster Sundar nam odpira oči!« govorijo tisoči novih kristjanov. Sundar je bil tepen, zasramovan, bičan, v verige vklejen; nekoč je tri dni ležal zvezan na kupih človeških kosti v dnu tibetanskega vodnjaka, pričakujoč smrti vsled lakote. Drugič so ga vklelili in mu posadili stotine pijavk na telo. Stal je tam dva dni v molitvi za svoje mučilce.

Osemnajst let hodi že Sundar Sing po tej evangelijski poti. Iz njega sije Duh božji, po njegovem milem in ljubezenskem srcu govori Bog Indiji. Tisoči resnice žejnih ljudi se zbirajo pri njegovih nogah, ko propoveduje. Vprašali so ga, ali je vesel uspehov. Sadhu je odgovoril: Ko je Jezus slavil vhod v Jeruzalem, je osel korakal čez razprostrta oblačila in veje, — ali bi ne bilo zelo nespametno, ko bi si osel radi tega kaj domišljjal...«

Strah nas mora obiti, če beremo, kaj sodi ta veliki videc o Evropi. Dve leti je tega, kar je bil v naših deželah. In ko je odšel, je zapisal: »Ljudje na zapadu so zelo vešč v raznih rečeh, toda o duhovnih stvarih malo razumejo. Oni hranijo svoje možgane, njih duše pa umirajo od gladi!«

Slovanski naseljenci v Ameriki.

»Ruskij Vestnik«, ki izhaja v Čikagu je prinesel zadnje dni nekaj člankov o slovanskih naseljenicah v Ameriki in o njih preteklosti. Zlasti podrobno govori list o Jugoslovanih in o Čehoslovakih. Po statističnih podatkih pri ljudskem štetju v Zedinjenih državah l. 1920 so našteji čez 408.000 Jugoslovancev, za katere je smatrala dotična komisija Srbe, Hr-

vate in Slovence. Velika večina Jugoslovancev dela v Ameriki v tvorniških podjetjih. Jako dosti jih je pa zaposlenih tudi pri rudarski industriji. Pri seljenci iz Dalmacije so čislani kakor izborni mornarji in služijo skoraj na slednjem trgovskem parobrodu. Kulturna stopnja jugoslovanske veje v Ameriki je znatna. Tam izhaja 46 periodičnih listov, od teh je 6 dnevnikov. Hrvatje imajo 19, Slovenci 14, Srbi pa 13 časnikov. Tudi v verskem oziru so razdeljeni: Slovenci imajo 38, Hrvatje 26, pravoslavni Srbi pa 23 cerkva. — Češkoslovaški emigranti v Ameriki so prišli tja še preje in v večjem številu. Kakor izkazuje statistika ljudskega štetja iz l. 1920, je živelo več kakor 1.242.000 Čehov in Slovakov, ki so češčino in slovaščino proglasili za svoj materinski jezik. V razliko od ostalih Slovanov niso Čehi in Slovaki naseljeni samo po velikih mestih, temveč v pretežni večini po manjših mestih in selih, ki jih redno po svoje nazivajo. Njih glavna zaposlenost je poljedelstvo in pa kvalificirano rokodelsko delo. Izborni izučeni delavstva je med Čehi veliko število. Kulturna stopnja češkoslovaške manjšine v Ameriki je priznana velika in statistični ameriški podatki jih stavijo v znanju čitanja in pisanja precej za Angleži in Skandinavci. Češko časopisje v Ameriki je starega izvora in je doseglo znaten razmah, zakaj tu izhaja 81 čeških ter 40 slovaških periodičnih listov, med temi je 15 dnevnikov. Češkoslovaška manjšina v Ameriki pa ni samo prosvetni faktor, temveč se tudi političnem življenju v Zedinjenih državah odlikuje, kar po sodbi ruskega lista najbolj dokazuje dejstvo, da je več kot 400 oseb češkega izvora, ki so bili poslanci v kongresu ali pa zavzemajo drugače odlično državno dostojanstvo.

Zahvala.

Ves onim, ki so spremili na zadnji poti našega nad vse ljubljene sina in brata

Karla Furlan-a

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, g.čni Pavli Makuc za dobrote, katere nam je izkazala v največji potrebi ter darovalcem vencev in cvetja. — Bog vsem stotero povrni!

Rožna dolina, dne 23. 9. 1924.

Žalujoča družina FURLAN.

Profesorska rodbina

sprejme par mlajših dijakov ali dijakin v popolno oskrbo. Strogo nadzorstvo in šolska pomoč. Via Morelli št. 3.

Objava.

Stavbena zadruga Miren-Sovodnje

objavlja, da je dne 23. t. m. uradni list »Osservatore Triestino« priobčil sklep goriškega tribunala zdne 10. t. m., s katerim se je odredil vpis novih likvidatorjev pod vodstvom Dr. Leopolda Bobiča in izbris starih likvidatorjev pod Antonom Ferlatom. Za zadrugo obvezno podpisovati je pooblaščen dr. L. Bobič.

Celoten sklep je bil že priobčen v »Goriški Straži« od 15. t. m.

Pozivljajo se vsi upniki, ki tega še niso storili, da prijavijo svoje tirjatve do konca meseca oktobra t. l.

V Mirnu, dne 24. septembra 1924.

Za »Stavbeno zadrugo Miren-Sovodnje v likvidaciji«

Dr. Leopold Bobič.

LEPA, VILI SLIČNA HIŠA, 15 minut oddaljena od mesta Maribora v krasni legi, s 3 stanovanji, lepim dvoriščem, gospodarskim poslopjem, vrtom za sočivje 600 m., se proda za Din. 115.000.— Kupec se lahko takoj vseli. Vprašati pri Vorsič naslednik, oglasni zavod Maribor. Slomškov trg 16.

Na prodaj so sodi za vino

iz orehovega lesa od 30—40 hektolitrov ter pumpa s cevmi. Naslov: Corso Verdi 36 (znotraj), Gorica.

Čitajte — Širite 'Goriško Stražo'!

BIKA eno leto starega, švicarske pasme ima na prodaj Komel Valentin na Ajševici.

POTNIK potuje vsak dan iz Gorice v Trst. Sprejema razna naročila in oskrbuje v Trstu pri inozemskih konzulatih konzularni vizam. Via Pellico (Koren) 3, drugo nadstropje desno.

RADIOLOGIČNI ZAVOD zdravnikov

doktorja I. Baderja in doktorja I. Smerchinicha (Semeniška ulica 24 Tel. 1 — 17.)

zopet ordinira ob delavnikih od 8 — 12.

Ob pondeljkih, sredah in petkih od 3. — 6. popoldne

NA PRODAJ je okoli 14 hektolitrov belega pristnega vina po zmereni ceni, Kje, pove uprava.

NA PRODAJ radi selitve posestov na Kneži obstoječe iz 2 hiš sredi vasi, pripravno za vsako obrt; dalje njive, travniki in 2 gozda, skupaj ali posamezno — do 29. t. m. Pojasnila v Klavžah pri kovaču Kogoj 28, p. Podmelec.

Naš zobozdravnik

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh, sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila

v GORICI - na Travniku 20.

Zdravnik

dr. RADO SFILIGOJ

se je preselil

na Travnik št. 5, I.

(nasproti lekarne).

Fotograf Anton Jerkič

posluje na

CORSU VERDI 36 (prej Via Giardino).

Mizarji!

Vse kovanje za mobilije (ročnice, ščite, pante kovanje za postelje, itd. dobite najcenejše v trgovini E. Kaučič — Gorica, Via Carducci št. 20.

Prispevajte za

'Naš Dom'!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna. Blago solidno! Cene zmerne!

ERNIA

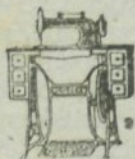
ozdravljena

z najnovejšim pasom BROOCK

Mirodilnica in dišavnica

E. Grapulin-Gorica

naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

Prva slovenska tvrdka

JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno)

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno znane nemške tovarne »MUNDLOS«, dvokoles znamke orig. »KOLUMBIA«, belgijskih pušk ter vse k temu spadajoče predmete.

Brezplačen poduk v umetnem vezenju, šivanju in krpanju. Lastna mehanična delavnica in popravilavnica Piazza Duomo 5 (vogal ulica Rabatta).